

Gut Sábész

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:27 • ערב ראש השנה תשע"ח • 2017. 9. 20. • פרשת האזינו • Szombat kimenetele: 19:25

Ros hásáná, a zsidó édesanyák ünnepe

Ros hásáná Tóra szakaszaiban és háftáráiban találunk egy különleges motívumot: nagy hangsúllyal szerepelnek bennük zsidó anyák. Erre hívta fel a figyelmet a lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi 1980 szeptemberében, amikor Ros hásáná előtt nőknek tartott előadást. Mint elmondta, ezek a bibliai szakaszok mind emlékeztetnek bennünket a zsidó édesanyák elkötelezettségére és önfeláldozására, amivel megteremtik és támogatják a zsidó nép kapcsolatát az Örökkévalóval.

„Az otthon hangulata és atmoszférája a nőn áll. ... Az ő feladata, hogy az otthonból egy kis szentélyt teremtsen, egy olyan otthont, amiben ... az Örökkévaló szelleme lakozik.”

A Rebbe ezután felidézte Szárá ősanányát, akit éppen Ros

hásánakor áldott meg az Örökkévaló egy gyermekkel rengeteg meddő év után. Szárá hatalmas áldozatot hozott egyetlen gyermeke, Jichák (Izsák) kedvéért, nagyobb, mint Ábrahám. Szárá háttérbe szorította vendégszerető természetét. Ő, aki addig minden vendéget örömmel látott, innentől elküldte otthonából azokat, akik rossz hatással lettek volna fia fejlődésére. Így sikerült Jichákot, a kor egyetlen zsidó gyermekét az idegen befolyás ellenére is olyan különleges emberré nevelni, akiből népünk második ősapja válhatott.

Ez egy olyan kihívás, amit napjainkban is sok zsidó édesanya átél, azok, akik kis, elszigetelt közösségekben nevelnek gyereket. „Egy zsidó anya megtesz mindent, ami rajta áll, hogy biztosítsa gyermekének ..., a teljes zsidó neveltetést,

ahogy azt Szárá, Rivká, Ráchel és Lea ősanányunk példázza.”

A Rebbe felidézte Cháná emlékét is, aki az első prófétanő volt, aki megjövendölte a Messiás eljövését, és akinek történetét szintén felolvassuk Ros hásánakor. A háftárából megismerhetjük Cháná próféciáját arról, hogy a megváltáskor minden zsidó felemelt fejjel fog megszabadulni a szétzórattatásból. És – ahogy Szárá ősanányunkról – úgy Chánáról is Ros hásánakor emlékezett meg az Örökkévaló és ekkor áldotta meg őt a régóta vágyott gyermekkel.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden olvasónknak a *Gut Sábész* szerkesztősége és munkatársai nevében boldog újévet. Írattassunk és pecsételjük be egy jó évre!

Steiner Zsófia
főszerkesztő

Mázl tov!

Gratulálunk Schusztér Péternek és Hajdú Adriennek fiuk, Schusztér Patrik (*Jichák Léjben Sálom Dovber*) bár micvája alkalmából. Kívánjuk, hogy gyermekük haladjon tovább a zsidó vallás útján, melyen szülei elindították.

Újra sábaton Ráckevén!

Már lehet jelentkezni a következő Duna-parti hétvégére, melynek témája: *Lenni vagy nem lenni – A létezés nagy kérdései.*

Időpont: november 3-5.

További információ és jelentkezés:

061 268-0183;

posta@zsido.com

Átid újévi vacsora

ROS HÁSÁNA

SZEPT. 21. 1074. BUDAPEST DOHÁNY U. 32. 18:30

5778

Az Átid szervezete minden fiatal szerettel vár egy sófárfújással és izgalmas vetélkedőkkel egybekötött, jó hangulatú ünnepi vacsorára.

Időpont:

szeptember 21. csütörtök,

18:30

Helyszín:

1074 Budapest, Dohány u. 32.

Jelentkezés:

atidbulik@gmail.com

A Rebbe a Neshei Chabad rendezvényén beszél

Hetiszakasz

A hetvensoros „dal”

Hetiszakaszunk – *Háázinu* (5Mózes 32:1-52.) – a Tóra utolsó előtti szakasza, Mózes hatyúdálát tartalmazza. A lírai költemény formájában előadott „utolsó figyelmeztetés” nyomatékosan kéri a zsidó népet, maradjon hű az isteni Tórához a vezér halála után is. Röviden, pár mondatban felvá-

zolja a zsidó nép történetét, Isten segítségét, és leírja, milyen szörnyű lesz a büntetés, ha hátat fordítanak Istennek és Tórájának. A szakasz azzal végződik, hogy Isten felszólítja Mózeset, menjen fel a Nebó hegyére, ahol meg fog halni. Ezelőtt még azonban, a következő szakaszban, megáldja Izraelt.

Zsidó híradó

Ünnepi készülődés a hurrikán után

Számos zsidó közösség volt érintett Amerikában az elmúlt hetekben a Harvey és az Irma hurrikán pusztításában. Sokaknak kellett elmenekülniük, mások otthonaikban éltek át a tomboló vihart és az árvizet. Az ünnepek közeledtével különösen nehéz helyzetbe kerültek az érintettek.

A Chábád mozgalom különböző módokon nyújt segítséget nekik. Ezek egyike az a kampány volt, melynek keretében 50 rabbi kelt útra az Egyesült Államok különböző részeiből, hogy fizikai és lelki támogatást adjon a Houstonban élőknek. „Az első hetekben az egész nemzet figyelme rajtad van, a segítség önzönlik minden irányból” – mondta a chabad.org-nak Eli Goodman

rabbi, akinek otthona súlyos károkat szenvedett öt évvel ezelőtt a Sandy hurrikánban. Ő a csoport tagjaként praktikus tanácsokkal tudott szolgálni a károsultaknak, akiknek különösen sokat jelentett, hogy olyannal beszélhettek, aki maga is átélte azt, amit ők.

Az akciót a 1Mitzvah szervezet szponzorálta, melynek tagjai boldogan nyújtanak segítséget. A rabbik központja a Texas egészségügyi központban van, ahonnan a hurrikán kezdete óta a kóser ételmisszerveztést és az önkénteseket koordinálták. A csoport tagja volt többek között Yossi Serebryanski rabbi, aki Dél-Denverből közel 5000 dollár értékű adományt vitt magával.

A sófár sírása

A *Háázinu* nevű hetiszakasz Mózes nagy szónoklatával kezdődik: „Figyeljetegek egek, hadd beszéljek, s hallja a föld számnak szavait.” (5Mózes 32:1.).

Mint hogy az e heti párását Ros hásánát követően olvassuk fel, így Mózes szavai a Ros hásánakor megkezdett, Istennel való párbeszéd folytatásaként is értelmezhetők.

Ros hásáná nem csak a zsidó újév ünnepe, de egyben annak a tíznapos felkészülésnek a kezdete is, mely *Jom Kipur* napján történik. *Jom Kipur* számunkra a megbánás (*tsuvá*), Isten számára meg az ítékezés napját jelöli ki a zsidó naptárban.

De hogyan kapcsolódik a két ünnep egymáshoz? A sófárfűjason keresztül. A sófárral fejezzük ki azon szándékunkat, hogy *tsuvát* gyakoroljunk. A hang, amit a sófáron keresztül hangoztatunk, olyan Isten számára, mint a szülő számára, mikor a gyermeke sírását hallja meg. Ez által is bízunk Isten megbocsátásában. Ám a *tsuvá*nak létezik egy még mélyebb jelentéstartalma. A *tsuvá* (שוב) héber gyöke a *suv* (שוב) szó, aminek a jelentése visszatérés.

A hászid filozófia tanítja, hogy egy zsidó lelke Istentől származik, s földi élete során, mikor a fizikai élet korlátaival kell küzdenie, ösztönösen arra vágyik, hogy visszatérjen eredeti forrásához, Istenhez.

A sófár alakja is ezt a vágyódást fejezi ki. A sófárt annak keskenyebb végén fújjuk meg, ezzel is kifejezve, hogy a hely, ahonnan felsírunk, fizikai korlátok közé szorítja lelkünket. A hang a sófár széles végén távozik, mely annak helyét jelöli ki, ahová lelkünk szüntelenül szeretne visszatérni. Tágas térbe, ahol a lélek számára már nem jelentenek akadályt a test fizikai korlátai, s ahol szabadon egyesülhet forrásával, Istennel.

Mózes a hetiszakaszából korábban idézett szavakkal fejezi ki, hogy bár Ros hásáná ünnepe elmúlt, a párbeszéd köztünk és Teremtőnk között a kedvező ítéletért még egészen *Szukkot* végéig, *Hosáná rábái*g folytatódik. Még nem késtünk le semmiről, még van időnk visszatérni.

Gmár hátimá tová, mindenkinek jó bepecsételést!

Kovács Kristóf
rabbinövendék írása

A hét témái: szeptember 25-28.

www.zstsz.hu

Hétfő:	<ul style="list-style-type: none"> • Erkölcsei különbség? – Teremtés és ösrobbanás • Jób és a prédikátor – A zsidó filozófia első szikrái
Kedd:	<ul style="list-style-type: none"> • Sámuel és prófécia – Isten szószólói • Szükséges-e cirkumcizió a fitymaműtét után? A körülmetélés szabályai
Szerda:	<ul style="list-style-type: none"> • Jom kipur tárgyai és megjelenése a művészetekben • Maimonidész: A megtérés szabályai
Csütörtök:	<ul style="list-style-type: none"> • Talmud Bráhot traktátus • Mikor maradhat az enyém egy talált tárgy?

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Jom Kipuri imaidők:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 18:15: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 18:00: Kol Nidré, Jom Kipur előestéje. 18:09: Böjt kezdete

Szombat: 9:15: Jom Kipur Sáhárit, 12:00: Mázkir, 16:45: Minchá, 17:45: Neilá 19:11: Sófárfűjás, böjt vége, böjt utáni étkezés

(Jom kipurkor az előírás szerint nem szabad bőr lábbelit viselni. Kérjük, hogy vászon-, vagy műanyag cipőben vegyenek részt a Jom kipur imádkozásokon!)

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 17:00: Böjt előtti étkezés, 18:09: Böjt kezdete,

18:00: Kol Nidré, Jom Kipur előestéje

Szombat: 10:00: Jom Kipur Sáhrit, 12:00: Mázkir, 17:00: Mincha; 18:00: Neila; 19:11: Böjt vége, böjt utáni étkezés

Velem és a Rebbével történt

A haszidok Vörös-tengere

A családom és a Chábád Lubavics mozgalom kapcsolata nagypapámig, Mose Kowalsky rabbiig nyúlik vissza, aki – Varsóban nevelkedve – a Chábádot választotta, és elhatározta, hogy megszökik otthonról, és eljut Lubavicsba, hogy ott egy Chábád jesivában tanulhasson. Az ő apja, vagyis az én dédnagyapám hűséges kocki haszid volt, és hallani sem akart arról, hogy fia ne az ő útját kövesse. Utánament hát, hogy visszahozza.

Lubavicsba érve meghívták, hogy tölts a rebbe Rásábbal, az ötödik Chábád rebbével a szombatot, és ő beleegyezett. E nap után már nem követelte, hogy a fia visszatérjen Varsóba, hanem kijelentette: „Annyira tetszett nekem az itt tapasztalt spirituális légkör, hogy kötelezem a fiamat arra, hogy itt maradjon.” – Így vált a nagyapámból hűséges lubavicsi haszid és Chábád rabbi.

Később, amikor már New Yorkban éltek, a nagyapám ugyanabban az épületben lakott, mint a Rebbe és Chájá Muská rebecen, sőt sírhelyet is vásárolt magának az előző rebbe sírjának közelében (ahol most már a Rebbe is nyugszik).

Gyakran látogattam meg a nagyapámat. Legkorábbi emlékem vele kapcsolatban, nagyjából nyolc éves koromból, a brooklyni botanikus kertben végzett táslich szertartás. A Rebbe meghatározott rend szerint haladó haszidjai kíséretében vonult végig az utcán, szinte olyan volt az egész, mint egy katonai parádé. A Rebbe igen jó erőben volt, és gyorsan gyalogolt. A haszidoknak, hogy lépést tudjanak tartani vele, szinte futniuk kellett. Fantasztikus látvány volt, nagy hatással volt rám.

Apámmal, Solom Ber Kowalsky rabbival minden ünnep végén elmentünk egy fárbrengenre. Sajnos azonban apám ötven éves éveinek közepén nagyon

súlyos tüdőbetegségben szenvedett, végül elveszítette tüdejének egyharmadát. 1966-ban az orvosok egy kockázatos eljárásnak akarták őt alávetni, azonban addig nem volt hajlandó beleegyezni, amíg a Rebbe áldását nem adta rá.

Épp akkoriban szereztem jogosítványt, így anyám kocsival

Rebbének ki kell jönnie az irodájából a délutáni imára. Elhatároztam, hogy odamegyek hozzá, és megmondom neki, hogy beszélnem kell vele.

Így is történt, a Rebbe kijött az irodájából, hogy imára menjen, és amikor kíséretével visszatért, odamentem hozzá. A körülötte állók azonnal

Avrum Kowalsky rabbi a baltimore-i Ner Israelben tanult Zalman Ruderman rabbival tizenegy évig. Jelenleg Jeruzsálemben él, ott tart Tóra-órákat. Az interjút otthonában adta 2014 márciusában.

küldött el a 770-be, hogy áldást kérjek a Rebbétől az apám számára. Délután kettő körül értem Crown Heightsbe, és a Rebbe titkára azt mondta, hogy épp nem lehet találkozni a Rebbével; jöjjenek vissza hajnali háromkor, talán be tud szorítani a látogatók közé. Tudtam azonban, hogy ez képtelenség: lehetetlen, hogy anyám megengedje, hogy az éjszaka közepén vezessek Queensből Brooklynba. Így azután nem mehettem haza, ha teljesíteni akartam apám kérését.

Ha azonban még tizenkét órán át várakozom ott, anyám fog kétségbeesni. Ez még a mobiltelefonok kora előtt volt, sehogyan sem tudtam őt értesíteni. Az intenzíven ült apám mellett, ahol nem volt telefon, fogalma sem lett volna arról, hogy hova tűntem. Bizonyosan a rendőrséghez fordult volna.

Nem tudtam, mit tegyek, azután eszembe jutott, hogy a

hangosan morogni kezdtek – a haszidokat igen felbosszantotta, hogy megszegem a protokollt, és meghívás nélkül meg merem közelíteni a Rebbét. Ez tiszteletlen dolognak számított. Volt, aki még rám is kiabált. Ám a Rebbe – aki természetesen felismert – a vállamra tette a jobbát, és bevezetett a szobájába. Becsukta az ajtót, és azt mondta: „Bizonyosan nagyon fontos mondandó van, ha így jössz hozzám. Mi a problémád?”

Elmeséltem hát neki a gondomat: ha hazamegyek, nem tudok visszajönni, ha maradok, anyám a rendőrséget fogja hívni. Így, mivel nem tudtam, mitévő legyek, arra jutottam, hogy ha csak úgy beszéllek a Rebbével, meg fogja érteni. „Megértem” – mondta. „Helyesen cselekedtél. Ne aggódj.”

Ezután a beavatkozás felől érdeklődött, és így szólt: „Menj vissza, és mondd meg az apádnak, hogy vágjon bele. És ne féljen, mert Isten segítségével jobban lesz, és teljesen felépül.”

Köszönetet mondtam a Rebbének, és ahogy az ajtóhoz közelédtem, ráeszméltem, hogy újra szembe kell nézmem a tömeggel. A Rebbe szintén tudta ezt, kinyitotta az ajtót, és kilépett előttem. A haszidok mind ott gyülekeztek, de ő felemelte a kezét, és a tömeg Vörös-tengerként vált ketté, utat nyitva nekem a bejárati ajtóig. Kiléptem az utcára, és rohantam a kocsimhoz. Rohantam, hogy elmondjam apámnak a jó hírt – hogy a Rebbe áldását adta, és megígérte, hogy meggyógyul.

Így is történt. A műtét sikeres volt, és apám még hosszú évekig élt ezután, olyannyira, hogy 1982-ben még alijázhatott is, és 2008-ban halt meg.

Avrum Kowalsky rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

HETI GONDOLAT

OBERLANDER BÁRUCH rabbi,
a Budapesti Ortodox Rabbínátus és a Magyarországi Chábád Lubavics mozgalom vezetője

Nagybátyám, aki a Holokausztot túlélve Amerikába költözött, a semmiből küzdötte fel magát. Amikor a fia megkérdezte tőle, honnan volt bátorsága belevágni az üzletbe, azt mondta: „Úgy gondoltam, ha másoknak is sikerül, miért ne sikerülne nekem is?!” Mind a mai napig ez a vezérelve.

Kóser konyha

Gazpacho leves

Párve, glutén- és tojásmentes

½ kígyóuborka

1 kaliforniai paprika

2 paradicsom meghámozva

1 kis fej hagyma

2 gerezd fokhagyma

1 l paradicsomlé

Kb. 2 pohár víz

2 ek. olívaolaj

Só, bors és örlött koriander,
ízlés szerint

A díszítéshez: apróra vágott
petrezselyem.

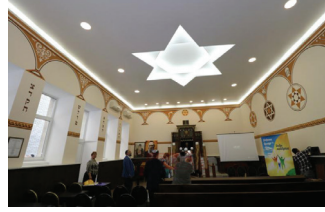

Amennyiben tejes edényben készítettük, reszelt sajtot is szórhatunk a tetejére – ez esetben természetesen tejszerűvé válik a leves.

A paradicsomot X alakban bevágjuk, és egy percre forró vízbe mártjuk, hogy könnyen le tudjuk húzni a héját. A zöldségeket kockákra vágjuk, és egy nagy üvegtálba helyezük. Ráöntjük a paradicsomlé, majd botmixer segítségével egyneművé turmixoljuk. Hozzáadjuk az olajat, a fűszereket, és annyi vizet, hogy a kívánt állagot elérje a leves, összeturmixoljuk, és fogyasztásig hűtőben tároljuk. A petrezselymet vízbe áztatjuk, majd folyó víz alatt is lemossuk. Ezután ellenőrizzük, nehogy bogár legyen benne. Megszárítjuk, apróra vágjuk. Tálalás előtt keverjük fel alaposan a levest, és petrezselyemmel, esetleg reszelt sajttal díszítve kínáljuk.

Felújították a zsinagógát, ahol a Rebbe édesapja imádkozott

A hetedik lubavicsi rebbe édesapja, Lévi Jichák Schneerson rabbi maga is nagytudású, bölcs és karizmatikus vezető volt, aki még a száműzetést, éhezést és a nélkülözést is vállalta a zsidósággért. Az ukrainai Dnyepererabbijaként Tóra-tanítással szállt szembe a kommunizmussal. Nem állította meg az sem, amikor 1935-ben zsinagógáját 50 másik dnyeperi imaházzal együtt bezáratták. A hívek, köztük Schneerson rabbi is on-

nantól egy illegális imaházban, a Kacubinszkájá utcai Alter sülben gyűltek össze imádkozni. Schneerson rabbit 1939-ben tartóztatták, majd száműzték, és végül nem sokkal bünteté-

se lejártá után Alma Atában hunyt el.

1990-ben, amikor újraindult a zsidó élet Dnyeperben, az Alter sül is megnyitotta kapuit. Idén, sok-sok év után renoválták az épületet, és Schneerson rabbi halálának évfordulóján át is adták a közösségnek. Az épületet az eredeti 19. századi belsővel állították helyre. A zsinagóga mellett közösségi térként és börtönből szabadult zsidók rehabilitációs intézeteként is működik majd.

A rabbi válaszol

Kinek szabad puskáznia?

Tisztelt Rabbi!

Lányom iskolájában sajnos sok diák puskázik a dolgozatoknál, sőt őt is arra kéri – mivel nagyon jó tanuló – hogy írja meg helyettük a beadandóikat, vagy diktálja le nekik a válaszokat. Mi a háláchá véleménye erről a helyzetről?

**Köszönettel:
Sára**

Kedves Sára!

Ezzel a kérdéssel több 20. századi rabbi is foglalkozott. A leg részletesebb választ Mose Feinstein rabbi (1895–1986) írta (*Igrot Mose responsum Chosen mispát* 2:30.), akitől egyetemi tanulmányok kapcsán kérdeztek a puskázásról. Ő, ahogy szinte minden rabbi (lásd még *Misné háláchot* responsum 7:275.), úgy vélte, tilos ilyen módon csalni a vizsgán, mégpedig az alábbiak miatt.

Először is, ha az adott országban oktatási szabály tiltja a puskázást, akkor kétségtelenül tilos (lásd Talmud, *Nödárim* 28a.).

Ez háláchikus szempontból több törvénybe is ütközik. Egyrészt a lopás tilalmába, ami nem csak a fizikai tárgyakra, hanem a megtevésztésre is vonat-

kozik (*gnévát dáát*), abból kiindulva, hogy a Talmud (*Chulin* 94a.) lopásnak tekinti azt az esetet, amikor valaki egy nem-zsidót becsap és börcipőt ad el neki olyan börből, ami elhullott állatról származik, de úgy tesz, mintha kóserul levágott állaté lett volna. Ha jobb jegyet kap valaki, mint amit megérdemelt volna – véli Feinstein rabbi – akkor az ugyanilyen megtevésztés. Sőt, ha ez alapján valaki jobb munkát és ezáltal magasabb fizetést kap, mint amit megérdemelt volna, és mint amire képesítve van, az effektív lopás, nem csak megtevésztés.

Egy további erre vonatkozó háláchá a hazugság tilalma (*2Mózes* 23:7.).

Wosner Smuél rabbit (1913–2015) egy iskola igazgatója kereste meg, akit több szülő azzal támadott, hogy az iskola túl szigorúan veszi a puskázást. Wosner rabbi válaszában (*Sévet hálévi* responsum 10:163.) kifejtette, hogy az iskolának nem csak tudásra, de becsületességre is kell nevelnie a gyerekeket. „Kiki felebarátját ámitja és igazat nem beszélnek, nyelvüket tanították hazugságot beszélni, ferdén cseleked-

ni fáradoztak.” Idézi levelében Jirmijáhu prófétát (*Jeremiás* 9:4.).

Az egyetlen, aki adott esetben megengedhetőnek tartotta a puskázást, az Chájim Kanievsky rabbi (szül. 1928). Óhozza azzal a kérdéssel fordultak (*Hamevászér Toráni* 5774. sziván 15. 21. oldal), hogy a jesiva felvételin szabad-e puskázni. Ő szerinte, mivel ennek a vizsgának az eredménye nem egy szakma megtanulásához, vagy diplomához vezet, ráadásul a jesiva vezetősége bekalkulálja a puskázást a felvételi értékelésbe, így sem a megtevésztés, sem a lopás esete nem áll fenn. Mindössze annyi történhet, hogy egy jobb jesivába fog járni a gyerek és többet fog tanulni.

A másik kérdés kapcsán, miszerint szabad-e segíteni másnak a csalásban, akár aktívan, akár passzívan, úgy vélem, erre az esetre a „vak elé ne tégy gáncsol” (*3Mózes* 19:14.) alapvetően alkalmazhatjuk. A Talmud szerint (*Pszáchim* 22b.) nem szabad segíteni másnak, hogy megszegje a törvényt, nem szabad büntetésre lenni. Természetesen nagyon dicsérendő, ha segíteni szeretne a társainak és korrepetálja őket.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**

Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**

Dénes Anna, Kovács Kristóf

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

ISSN 1416-4604

EMIH

EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG